

Pokyny jak zformulovat a podat žádost o uznání výjimky (výhrady) svědomí ve vztahu k povinnému očkování

(pro účely žádostí o přijetí do MŠ nebo žádostí o účast v jiných dětských skupinách a na dětských akcích, podléhajících v tomto ohledu působnosti zákona o ochraně veřejného zdraví)

I.

Výjimka svědomí byla Ústavním soudem ČR dovozena z ústavního práva nálezem č. I. ÚS 1253/14. V první řadě doporučuji všem rodičům si tento nálezn přečíst. Považuji to za důležité.

Odkaz je zde:

<http://nalus.usoud.cz/Search/ResultDetail.aspx?id=91080&pos=1&cnt=3&typ=result>

II.

Výjimka svědomí může být dle ÚS uznána při kumulativním splnění 4 podmínek. Z těchto ústavních požadavků poté vyplývá také potřeba určitého typu a specifického obsahu odůvodnění takové žádosti. Žadatel by se měl snažit přesvědčit rozhodující správní orgán, že jsou tyto podmínky splněny a měl by v tomto smyslu uvést své argumenty.

42. Z existence výše citovaného nálezu a jeho posouzení problematiky v ústavněprávní rovině (b. 28) vyplývají následující postuláty na oprávněnost světské výhrady svědomí, jež musí být naplněny kumulativně. Jsou jimi (1) ústavní relevance tvrzení obsažených ve výhradě svědomí, (2) naléhavost důvodů, jež k podpoře své výhrady nositel základní svobody uvádí, (3) konzistentnost a přesvědčivost tvrzení dané osoby a (4) společenské dopady, jež může v konkrétním případě akceptovaná sekulární výhrada svědomí mít.

43. Ústavní soud požaduje, aby v případě splnění všech nastolených požadavků nebylo trváno na povinném očkování dané osoby, tedy aby očkovací povinnost nebyla vůči ní sankcionována, případně jinak vynucována. Explicitně to plyne z příslušných pasáží jeho nálezu sp. zn. III. ÚS 449/06 (část IV. ab initio, část IV./d tamtéž, zde b. 29), kde se s kogentním akcentem uvádí, že orgán veřejné moci rozhodující o očkovací povinnosti "musí (...) vzít v potaz výjimečné stěžovatelem tvrzené důvody toho, proč se odmítl podrobit očkování", a v případě existence okolností, zásadně hovořících pro zachování autonomie dané osoby, orgán veřejné moci pak i při vnímání konkrétně působícího veřejného zájmu "nesmí (...) povinnost podrobit se očkování sankcionovat či jinak vynucovat".

III.

Ústavní relevance tvrzení obsažených ve výhradě svědomí: Splnění této první podmínky je snadné a v principu automatické, pokud nedojde k hrubé chybě formulace žádosti. Samotný ÚS k tomu uvádí:

44. Ústavní relevance tvrzení, která jsou obsahem světské výhrady svědomí projevené vůči povinnému očkování, je v posuzované věci naplněna již samotnou kolizí ochrany veřejného zdraví a zdraví osoby, v jejíž prospěch je výhrada svědomí uplatněna (srov. čl. 31 Listiny). Pominout nelze ani tvrzení rodičů o zásahu do jejich práva na rodičovskou péči, garantovaného v čl. 32 odst. 4 Listiny, byť omezení zákonem. Imanentním aspektem případu zůstává čl. 15 odst. 1 o svobodě svědomí, resp. přesvědčení nositelů základního práva. Opomenout nelze rovněž často opakovaný argument o očkování jako zásahu do tělesné integrity ve smyslu čl. 7 odst. 1 Listiny, i když je zde "ve hře" nejen nedotknutelnost osoby, ale i (či snad ještě více) aspekt vpravené vakcíny s dlouhodobými účinky do těla s dopadem na zdraví osoby ve smyslu čl. 31 Listiny. Ve všech případech se navíc jedná o základní práva způsobilá ke vzájemnému poměřování (optimalizaci).

Tato tvrzení je potřebné ve vhodné formě a formulaci v žádosti nějak uvést, aby věc v podstatě zřejmá, byla i formálně jednoznačně podložena. Již samotné tvrzení vašeho práva na uplatnění výhrady svědomí vůči povinnému očkování v podstatě naplňuje tuto podmínku, ale je vhodné to (pro jistotu) o něco rozšířit. Vodítkem vám může být právě bod 44, viz výše.

IV.

Naléhavost důvodů, jež k podpoře své výhrady nositel základní svobody uvádí: Tato podmínka leží na výhradně subjektivním posouzení vašich tvrzení a případně přiložených důkazů.

45. Naléhavost důvodů namítaných v rámci výhrady svědomí proti povinné vakcinaci zůstává beze vší pochybnosti v rovině subjektivní. Jde o ono příslovečné "tady a teď", jež brání bezvýjimečnému podrobení se příkazu zákona. Varietu obsahů námitky je zde nsnadno vymezit; nepochybně mezi ně potenciálně patří i přesvědčení, že může dojít k nevratnému poškození zdraví osoby blízké. Jedná-li se o nezletilého reprezentovaného zákonným zástupcem, musí být zohledněny konkrétní aspekty jeho zájmu na neprovedení vakcinace.

K tomu je potřeba si uvést něco více. Je zcela běžné, že soudy i správní orgány zneužívají těchto a podobných situací k tomu, že ať už tvrdíte a prohlašujete v žádosti cokoliv, použijí tuto floskuli: „**Důvody uvedené v žádosti nejsou dostatečně naléhavé.**“ S tím je potřeba počítat. Vaše žádost musí být formulována tak, aby bylo možné se takovému postupu správního orgánu následně bránit. Správní orgán má totiž povinnost nejen vyjádřit svůj konečný názor, ale vyrovnat se s tím, proč konkrétní důvody, které jste uvedli, nepovažuje za naléhavé. Je jeho zákonnou povinností to zkrátka ozřejmit a více vysvětlit (poučovací povinnost, zásada dobré správy, zásada zákonnosti, přezkoumatelnost odůvodnění) a nejen prostě konstatovat. Proto je velmi důležité, abyste v tomto smyslu své důvody uvedli a konkretizovali. Nejlépe poté samostatně - odrážky, očíslovat. Aby bylo jasně vidět, že uvedeny v žádosti jsou, kolik samostatně jich je a jaký mají vlastní izolovaný obsah. Nesmíte dát zkrátka správnímu orgánu nepřehlednou směsicí svých slov a tvrzení možnost „uniknout“ z jeho zákonné povinnosti, se s vašimi důvody řádně po obsahové stránce vypořádat. Proto je musíte formulovat naprosto jasně, zřetelně a rozhodně vám doporučuji – odděleně od sebe navzájem.

Z bodu 45 nálezů ÚS jasně vyplývá význam tvrzení, že: **jste přesvědčeni, že by mohlo dojít k nevratnému poškození zdraví vašeho dítěte.** Ale možné je uvážit i důvody jiné. Uvést byste tyto jiné důvody měli samozřejmě pouze tehdy, pokud jsou skutečně součástí vašeho přesvědčení a nikoliv jen účelově. Ze zkušeností vím, že někteří rodiče by mohli uvést i některé z těchto dalších důvodů ve prospěch naléhavosti. A to:

- a) **Uvést své přesvědčení, že riziko zdravotního postižení právě u vašeho dítěte je vyšší než riziko obvyklé (kalkulované), protože máte v rodině pozitivní alergologickou nebo imunologickou anamnézu.** Tedy výskyt závažnějších autoimunitních či imunologických onemocnění mezi rodinnými příslušníky (zejm. rodiče, sourozenci). Pojem závažnější se poté vztahuje k nemocem kvalitativně i kvantitativně. Autoimunitní poruchy hematologické bývají závažná onemocnění téměř vždy. Některé autoimunitní choroby jsou však závažné až svou intenzitou. Například existují prakticky banální formy tzv. senné rýmy (pylové alergie), ale také mnohem méně časté těžké a opravdu velice zdravotně omezující průběhy téže nemoci. Pokud budete chtít na podporu své žádosti jakékoliv autoimunitní onemocnění uvést, určitě popište intenzitu příznaků, se kterými se buď přímo vaše dítě nebo jeho rodinný příslušník potýká a jak se u něj onemocnění projevuje.

Poznámka: Existuje již opravdu velmi mnoho vědeckých prací a důkazů, že existují vrozené predispozice k vyššímu riziku nežádoucích účinků očkování právě u osob s pozitivní rodinnou alergologickou a imunologickou anamnézou. Velmi dobře také víme, že některé ne zcela optimálně účinné vakcíny mají silnější Th2 stimulační profil a z toho důvodu vyšší riziko

právě indukce autoimunitních reakcí i poškození. **Důkazy těchto skutečností v žádosti nepředkládejte.** Pokud to dokážete, můžete na svou podporu uvést třeba 3-4 citační odkazy, ale texty plných vědeckých studií nepoužívejte. Pokud to bude správní orgán považovat za významné pro své rozhodnutí, má v každém případě **procesní povinnost vás vyzvat k doplnění žádosti** o důkazy vašich tvrzení. To snadno učiníte (příslušné organizace vám určitě pomohou). Bude poté velký problém, jak se správní orgán vyrovná s odbornými zdroji v anglickém a německém jazyce, kterých od vás může obdržet i desítky. Bylo by totiž zcela nepřiměřené, aby po vás pro jejich uznatelnost požadoval zajistit překlad do českého jazyka. Osobně se domnívám, že toto správní orgány požadovat rozumně nebudou, protože by si zadělaly samy na své vlastní problémy. Touto situací se zabývá například tento článek: (<http://www.epravo.cz/top/clanky/dokazovani-cizojazycnou-listinou-ve-spravnim-rizeni-98237.html>). Podstatné je, že ve vašem případě bude žadatelem nezletilé a nemajetné dítě vámi pouze zastoupené, které má právo požádat o osvobození od úhrady těchto nákladů (stejně jako o osvobození od poplatků soudního řízení apod.) Správní orgán opravdu nemůže odepřít dítěti ochranu jeho základních práv a svobod prostě proto, že jiné osoby (rodiče) odmítli zaplatit překlady cizojazyčných vědeckých důkazů, k jejichž předložení je správní orgán nejprve ze své iniciativy sám vyzval, aniž by nutně musel. Proto se této varianty nebojte. Rozumný správní orgán tohle podle mne neudělá. Mohlo by totiž skončit i tím, že když na tom bude trvat jako na věci významné pro své rozhodnutí, bude to muset nejprve nechat přeložit na své vlastní náklady a úhradu těchto nákladů z vás nezíská již nikdy zpět.

- b) **Uvést své přesvědčení, že riziko zdravotního postižení očkováním je u vašeho dítěte vyšší než riziko obvyklé (kalkulované), protože k abnormálním reakcím po očkování u něj nebo rodinného příslušníka již dříve došlo.** Tedy uvést de facto pozitivní anamnézu atypických očkovacích reakcí. Tato situace nastává u rodičů, kteří mají dítě již rozočkováno, ale došlo abnormálně silným nebo atypickým závažnějším reakcím po očkování. Dále proto obvykle již očkovat nechťejí. V některých případech se může jednat o výskyt takových epizod u sourozence nebo i u rodičů samotných v jejich anamnéze. **Z medicínského pohledu je velmi důležité, že závažnost a rizika nežádoucích účinků očkování narůstají s počtem dávek stejné vakcíny.** Mnozí lidé si se mylně domnívají, že když se už jednou nestalo nic nebo jen něco „málo“, znamená to, že horší to už u příští dávky vakcíny nebude. Tyto laické předpoklady nekorespondují s tím, jak skutečně funguje imunologický systém člověka. Pokud tedy máte negativní zkušenost již s reakcemi na očkování (tzv. varovné příznaky očkování), rozhodně to uveďte ve svůj prospěch a podrobně popište, jak tyto reakce vypadaly a jak probíhaly.
- c) **Uvést své přesvědčení, že vakcíny, kterými má být dítě očkováno jsou vyráběny na základě rozsáhlých pokusů na zvířatech a způsobování utrpení a úmrtí zvířatům.** Tato argumentace je významná a dostává svou váhu „naléhavosti“ zejména v tom případě, pokud jste vegetariány či vegany. Tedy v případech kdy váš světonázor zjevně zapovídá zneužívání a využívání zvířecích životů ke spotřebnímu prospěchu člověka apod.
- d) **Uvést své přesvědčení, že vakcíny, kterými by muselo být dítě očkováno, jsou vyráběny na kulturách buněk získaných v souvislosti s potraty lidských plodů.** Tato argumentace je aktuální u MMR vakcín (<http://www.immunize.org/concerns/vaticandocument.htm>). Tato argumentace je blízká a souvisí s některými náboženskými přesvědčeními (obecný nesouhlas s potraty), ale může se přičít světonázoru a osobnímu přesvědčení jakéhokoliv člověka. Náboženská licence na tento světonázor neexistuje. Je však poté potřeba skutečně podrobně vylíčit svůj světonázor k tomuto tématu a přiblížit intenzitu s jakou se vás tyto otázky a skutečnosti niterně dotýkají. (Tento důvod může být například u některých matek, které podstoupily tento traumatizující výkon.)

Mohou samozřejmě existovat i mnohé další individuální důvody. Pokud existuje cokoliv, co zkrátka cítíte jako velmi naléhavé ve svém případě a co vám tedy opravdu **naléhavě brání** vydat dobrovolný souhlas s očkováním vašeho dítěte, uveďte to. Uveďte to a sdělte, že je to

pro vás zkrátka velmi naléhavé a že to tak opravdu cítíte. Slovy Ústavního soudu: „*Jde o ono příslovečné "tady a teď", jež brání bezvýjimečnému podrobení se příkazu zákona.*“

Upozorňuji však na úskalí některých argumentů z této oblasti. Jedná se v některých případech o velice soukromé a citlivé informace pro člověka. Jejich použití opravdu dobře uvažte, obzvláště pokud se bude jednat o informace o zdraví třetích osob.

Dále bych chtěl apelovat na to, abyste v těchto vyjádřeních nelhali a nevymýšleli si. Důraznost a barvitost líčení není totéž, co účelová lež. Některá tvrzení by si správní orgán přeci jen mohl prověřit. Nejlépe dokonce tak, že si vás pozve na podání ústního vysvětlení se zápisem. Kdo lže, ten většinou v takovém případě napovídá i strašnou spoustu nesmyslů a zjevných protimluvů. Obzvláště poté tomu, kdo se umí chytře ptát. Nelze ale také vyloučit, že by vám mohly být úmyslně podsunuty do zápisů nepravdy za tím účelem, aby se na tom správní orgán mohl následně „otočit“ a vaši žádosti nevyhovět. S tímto nečestným jednáním některých orgánů veřejné správy musíte v ČR počítat. Bohužel. Je to jen o lidech. Ve všech takových případech proto buďte velice opatrní, vezměte si s sebou svědka případně rovnou advokáta (máte na to samozřejmě právo) a zápis z takového ústního jednání si velice pečlivě zkontrolujte a rozhodně jej nikdy nepodepisujte ihned na místě. Vyžádejte si k tomu přiměřenou lhůtu 2-4 dní.

V.

Konzistentnost a přesvědčivost tvrzení dané osoby: Tato podmínka se může jevit problematická spíše zdánlivě. Ústavní soud přibližuje její naplnění tímto způsobem:

46. Přesvědčivost a konzistentnost tvrzení podporujících výhradu sekulárního svědomí je zapotřebí posuzovat ad personam a nelze je podrobit postulátu objektivní pravdivosti; obsah těchto tvrzení nesmí postrádat hodnotový náboj a příkře protirečit společenskému prostředí, obstat však musí především před jejich nositelem a jeho nejbližšími. Ústavní soud již dříve (b. 28) požadoval, aby autor výhrady komunikoval s příslušným orgánem veřejné moci, tj. aby neospravedlňoval své přesvědčení teprve v pozdější fázi řízení. To platí i nadále, přičemž samozřejmostí musí být jednoznačnost a patřičná (přiměřená) srozumitelnost projevu svědomí dané osoby.

Jak toto převyprávět? Především je nezbytné a je to důležité, aby výhrada svědomí byla vámi uplatněna včas. Pokud se očkování (doočkování) skutečně příčí vašemu svědomí, víte to samozřejmě již před podáním každé takové žádosti. Pokud se mu příčí naléhavě, poté logicky by vás to mělo vést k tomu, že své naléhavé důvody uvedete ihned a nenecháte si je „až na později“ nebo „do zálohy“, kdyby něco jiného nevyšlo. To totiž prokazatelně oslabuje vaše subjektivní vnímání jejich naléhavosti a mohlo by být použito (a úspěšně) proti vám. **Zůstává složitou právní otázkou, zda by ještě bylo možné použít výhradu svědomí poprvé až v rámci odvolacího řízení proti rozhodnutí správního orgánu prvního stupně?** Je potřeba vycházet z toho, že mnozí rodiče si vůbec neuvědomují, že mají možnost ve prospěch práv svého dítěte použít tyto ústavní výjimky. V podstatě začnou řešit celou věc do větší hloubky až poté, co jim dítě nebude přijaté do MŠ nebo bude odmítnuto jinou organizací jej vzít do dětské skupiny. Mnohdy teprve poté s překvapením zjistí, že vůbec měli tuto možnost. Existuje několik důvodů a právních principů, které by mohly být v takových případech použity ve prospěch výhrady svědomí uplatněné poprvé až v odvolacím řízení proti rozhodnutí správního orgánu prvního stupně. V těchto případech, pokud již nastanou, uveďte v odvolání vždy tyto dva důvody:

- a) O možnosti této ústavní výjimky použitelné ve prospěch ochrany základních práv svého dítěte jsem při podání žádosti vůbec nevěděl(-a).
- b) Správním orgánem rozhodujícím na prvním stupni jsem nebyl(-a) poučen(-a), že možnost této výjimky existuje a že by bylo možné uvážit její použití v prospěch ochrany práv našeho dítěte.

Dále poté buďte důrazní, přesvědčiví a jednoznační ve svých tvrzeních, líčeních a popisech. Vložte do toho všeho emocionální náboj, prakticky všichni dotčení rodiče jej mají. Tohle nemá být opatrný politický dopis prezidentovi nepřátelského státu, ale důrazná emotivní a přitom věcná obhajoba vašeho svědomí a způsobu a principů jeho dotčení. Bohužel zjevnou výhodu zde budou mít literárně talentovaní rodiče nad „kostrbopisci“. Proč by naše literární schopnosti měly ve finále rozhodnout o právech našich dětí, to je mi záhadou. Obávám se však, že by to mu tak v některých případech být mohlo. Ústavní soud to svými formulacemi poněkud nešťastně podpořil, přestože tím sledoval jinak rozumný cíl.

VI.

Poslední čtvrtou ústavní podmínkou jsou **společenské dopady, jež může v konkrétním případě akceptovaná sekulární výhrada svědomí mít**. Tato podmínka je podle mého názoru velice důležitá a dosud nebyla v komentářích k této problematice dostatečně doceněna.

Tato podmínka byla již několikrát v médiích dezinterpretována. Údajně správní orgány mohou uznat výjimku (výhradu) svědomí pouze zcela výjimečně. Údajně musíte svými argumenty přesvědčit správní orgán, že právě ten váš případ je naprosto vzácný a unikátně výjimečný případ mezi všemi. Kdyby se takové výjimky uznaly v případech o něco obvyklejších, utrpěly by údajně prioritní a nadřazené cíle ochrany veřejného zdraví.

Obě tyto argumentace spolu logicky velmi úzce souvisí, přesto rozumná je pouze jedna z nich. Rozumné je pouze a přesně to, co je obsaženo v bodu 46 nálezu Ústavního soudu. Pochopit to správně považuji za dost důležité pro způsob vaší správné argumentace i případné obrany proti některým argumentačním trikům a „faulům“ správních orgánů, které lze skepticky místy očekávat.

Ústavní soud vymezil výjimku (výhradu) svědomí s ústavním předpokladem, že tímto nebudou dotčeny prioritní cíle ochrany veřejného zdraví, které však mají kolektivní rozměr a těžiště ve „velkých číslech“. **Ústavní soud především neurčil a nevymezil žádnou přípustnou nebo již nepřípustnou frekvenci udělování těchto výjimek v populaci.** Jakýkoliv konkrétní názor kohokoliv na tuto právní otázku je zcela subjektivní a nenalézá v nálezu Ústavního soudu I. ÚS 1253/14 především žádnou oporu. To je důležité mít na paměti.

Dále je důležité, že v konkrétním individuálním případě, kdy se rozhoduje o udělení právě jedné a jediné výjimky svědomí, správní orgán vlastně vůbec nemůže v rovině materiální pravdy operovat argumentem, že takových výjimek je uděleno už mnoho a nemůže proto udělit žádnou další. Správní orgány nikdy nebudou vědět, kolik výjimek svědomí bylo uděleno v ČR a žádný argument ve smyslu „Už se přestalo jednat o výjimku. – Nezlobte se rodičové.“ To použít nikdo zákonným způsobem nemůže, a to nikdy. Tímto způsobem vlastně nelze ani rozumně právně uvažovat.

Podstatné je, že naplnění této čtvrté podmínky vlastně vůbec neleží ve vaší argumentaci a v tom co byste právě vy měli a museli v žádosti konkrétně uvést. V tomto případě je to naopak. Uvádět nemusíte vůbec nic. Nejste povinni se zabývat tím, co udělení výjimky právě vám by mohlo či nemohlo napáchat na ochraně veřejného zdraví. To je povinností správního orgánu, který má takovou výjimku udělit. Tvrzení o jejím nenaplnění bude proto suverénním tvrzením správního orgánu a ten jej bude muset řádně věcně odůvodnit. Co je důležité, **nemůže přitom napadnout nedostatečnost obsahu a argumentů vaší žádosti.** Proto v tomto případě budete vy výhodnější procesní pozici. Můžete snadno rozporovat způsob odůvodnění podaný správním orgánem jako zjevně nedostatečný (nebo i zcela nepřítomný). Toto je potřeba provést v rámci námitek podaných proti v rámci tzv. *seznámení se s podklady rozhodnutí*.

(!) Seznámení se s podklady rozhodnutí je obecně velice důležitý procesní moment, což mnozí rodiče podceňují a berou jen jako formalitu. Vůči podkladům rozhodnutí totiž máte právo podat v určené lhůtě námítka a správní orgán je povinen

se s nimi vypořádat v odůvodnění rozhodnutí o věci samé. S ohledem na bod VIII. (viz níže) vám doporučuji vždy postupovat tímto způsobem: **Pokud vás správní orgán vyzve, abyste se seznámili s podklady rozhodnutí (o žádosti o přijetí) zkontrolujte si, zda podklady obsahují rozhodnutí správního orgánu o vaší samostatně podané žádosti o udělení výjimky svědomí.** Pokud správní orgán o této samostatné žádosti ještě nerozhodl a spis proto žádné rozhodnutí neobsahuje okamžitě - na místě - podejte **námítku neúplnosti podkladů, protože v nich schází rozhodnutí o žádosti o uznání výjimky svědomí, na kterém je rozhodnutí o žádosti o přijetí závislé.** Až správní orgán do spisu doloží své rozhodnutí o této samostatné žádosti, můžete vznést námitky proti tomuto rozhodnutí a způsobu jeho odůvodnění. Důležité je, že se tak stane ještě dříve, než správní orgán rozhodne o žádosti o přijetí. V rozhodnutí o přijetí/nepřijetí se poté bude správní orgán muset věcně a řádně vyrovnat s vašimi námitkami proti rozhodnutí o žádosti o uznání výjimky svědomí. Tento procesní postup je velmi důležitý, protože vám maximalizuje šance na úspěch případného následného odvolání. Více nepovažuji na tomto místě za účelné rozvádět.

Osobně si ale neumím představit, že by do takovéto rozepry o „*nevýjimečnost výjimky*“ jakýkoliv rozumný správní orgán šel. Tedy, že by tvrdil, že udělení takové výjimky, jakou požadujete právě vy, již příliš ohrožuje dosažení cílů ochrany veřejného zdraví. Třeba tímto způsobem: „*Vaše důvody, které uvádíte a okolnosti vašeho případu, jsou v populaci tak časté, že by na tomto základě uznaná výjimka svědomí se týkala již natolik velkého počtu rodičů a rodin, že by bylo ohroženo dosažení stále prioritních cílů ochrany veřejného zdraví v demokratické společnosti.*“ Správní orgán především nikdy nebude a ani nemůže vědět, jak časté jsou v populaci důvody a okolnosti, které právě vy uvádíte.

Důležité je si uvědomit, že **v tomto případě správní orgány již nemohou používat univerzálně fádni argumentaci, že obecný zájem na ochraně veřejného zdraví představovaný § 50 zákona o ochraně veřejného zdraví převažuje nad vaším právem na udělení výjimky.** Taková argumentace by totiž neumožnila výjimku udělit nikdy. Smysl ústavní výjimky by byl tímto zcela popřen, jakož i *ratio decidendi* všeobecně závazného nálezu Ústavního soudu. Správní orgány jsou v této situaci opravdu nuceny se zabývat zcela konkrétními důsledky udělení výjimky a argumentovat velice přesně proti jejímu udělení, čehož prakticky vůbec nejsou schopny.

Nicméně abyste správnímu orgánu tuto variantu maximálně ztížili, kdyby o ní náhodou přeci jen uvažoval, můžete učinit toto:

- a) Maximálně individualizujte svůj případ a své líčení. Uveďte a zdůrazněte co nejvíce takových důvodů a okolností, které se opravdu nevyskytují „u každého pátého“ v této zemi. (Jde spíše o to jejich zdůraznění, aby právě tento jejich aspekt nezapadl.)
- b) Pokud je to váš názor, poté přímo uveďte, že okolnosti svého případu považujete za zjevně výjimečné a vzácné.
- c) Uveďte přímo tvrzení, že podobnými okolnostmi (v jejich úhrnném celku, jak byly vámi uvedeny), kterými se vyznačuje právě váš případ, se podle vašeho odhadu může vyznačovat maximálně 0,3 - 0,1% případů rodin a rodičů v této zemi. Jakmile nakombinujete 3 a více individuálních důvodů, budete mít s docela velkou pravděpodobností i pravdu. Na svůj subjektivní názor máte právo v jakékoliv jeho podobě. Správní orgán se s ním bude muset v jakékoliv podobě vypořádat. V tomto případě mu nebude stačit tvrzení, že jste svůj názor ničím nepodložili. Je to správní orgán, kdo bude tímto nucen tvrdit něco jiného a podložit to.
- d) Pro ty z vás, kteří mají dostatek odborných informací, je možné se pokusit i přesněji argumentovat ve smyslu této podmínky i ve váš prospěch. Zejména tím, že uvedete, že uznání výjimky ve vašem konkrétním případě neohrozí na zdraví v podstatě vůbec nikoho vůbec ničím. **(To je použitelné zejména pro případ vyhazování neočkovaných dětí z dětských skupin a kolektivů.** Jen omezeně je toto použitelné u povinného očkování jako takového.) Princip této argumentace je v popisu a odůvodnění důsledků. Aneb: „*Když bude uznána výjimka..., poté se mé dítě... a*

s ohledem na tyto skutečnosti...., se riziko ostatním dětem zvýší zcela zanedbatelným způsobem...., a to zejména proto a proto..." Tato již odbornější argumentace může být sama o sobě i na mnoho stran. Patří však do rukou lidem, kteří o celé problematice a jejich medicínských a vědeckých reáliích a souvislostech již přeci jen něco více vědí. Pokud se tohle ale někomu opravdu dobře podaří včetně pár vzorců a čísel, správní orgán s tím prakticky vůbec nebude schopen se vypořádat. Bude to zcela nad jeho odborné možnosti, a to „řádově“.

VII.

Je nesmírně důležité, že celý konstrukt a úvaha Ústavního soudu vychází z dotčení svědomí, které má především **empirickou povahu**. Jsou to zkušenosti, osobní zážitky, prožitky, emotivní reakce, které jsou pro dotčení svědomí podstatné. Prakticky lze říci, že výjimku svědomí nelze uznat na tom základě, pokud rodič něco četl, někde se vzdělal, něco si dovedil a dal do logických souvislostí a nyní už nechce očkovat. Dotčení svědomí má „hlubší životní charakter“. Je pro vaši argumentaci v žádosti mnohem důležitější a významnější, pokud jste strávili s jedním ze svých dětí po očkování 14 dní v horečkách a v bezesných hrozných nocích nebo i s výjezdem sanitou na pohotovost a tedy s velkým strachem o jeho život a zdraví, než že jste viděli tři klíčové dokumenty popisující mechanismy nežádoucích účinků očkování na YouTube. Je mnohem důležitější, že jste předsedou nebo aktivním členem organizace, která je v pravidelném kontaktu s příběhy a osudy lidí zasažených tragicky očkováním, než že jste imunolog. Je mnohem důležitější, že jste laborant, který přímo osobně poznal zákulisí manipulace s výsledky klinických studií při výzkumu vakcín, než že jste vědec, který o nějakém tématu napsal nějaký uznávaný kritický článek. Vaše osobní prožitky týkající se nežádoucích důsledků očkování v nejbližším okolí jsou významnější, než vaše teoretické znalosti o tom, co vše by mohlo třeba nastat. **S tímto je nutné přemýšlet nikoliv o tom, co v žádosti máte uvést (tam uveďte všechno, co jen můžete), ale jaké věci máte především zdůraznit a o které především opřít a dovést dotčení svého svědomí. Tedy co uvést hlavně a na předních místech vaší žádosti.**

VIII.

Dále je procesně důležité, abyste svou žádost o uznání výjimky svědomí **podali zcela samostatně**. Je vhodné přimět správní orgány, aby o ní totiž zcela samostatně rozhodly. Nezačleňujte tuto argumentaci nikdy do textu např. žádosti o přijetí dítěte k předškolnímu vzdělávání. Vytvořte samostatnou žádost, samostatně ji adresujte příslušné organizaci, samostatně ji podepište a pouze přiložte k samostatně zformulované žádosti o přijetí dítěte. **V žádosti o přijetí dítěte se již pouze odkávejte na samostatně přiloženou žádost o uznání výjimky svědomí.** Tento postup má určité procesní konsekvence a jisté výhody v případě, pokud by došlo k odmítnutí žádosti a věc se dále řešila v odvolání či ve správním soudnictví.

IX.

Co je dále vhodné: **Uveďte ve své žádosti explicitně, že při jakýchkoliv nejasnostech či pochybnostech správního orgánu a při potřebě více objasnit či ozřejmit některé skutečnosti a tvrzení jste samozřejmě připraveni takové informace podat a doplnit.** V mnoha případech se stále děje, že správní orgány rozhodnou o žádosti, aniž by daly rodičům šanci doplnit jejich argumentaci, pokud právě tuto považují subjektivně za nedostatečnou.

X.

Samozřejmě nezapomeňte na nutné formality. Uveďte adresáta, žadatele (své dítě a sebe jako jeho zákonného zástupce), označte věc žádosti i to, co žádáte, uveďte odůvodnění, dataci a místo žádosti a svůj podpis.

Žadatelem u této samostatné žádosti můžete být v principu vy sami za sebe, nebo i vaše dítě vámi pouze zastoupené, protože ono je žadatelem o přijetí, tedy podatelem hlavní žádosti, která je na rozhodnutí o této závislá.

Trošku tuším zradu v tom, že pokud podáte žádost o uznání výjimky svědomí pouze svým jménem, mohl by vám správní orgán účtovat náklady na překlady zahraničních zdrojů, které byste případně museli nést jako důkazy (viz IV. a). Podejte proto i tuto žádost raději jménem dítěte pouze zastoupeného vámi jako zákonným zástupcem. V označení je poté vhodné uvést: **Žádost o uznání výjimky (výhrady) svědomí pro zákonného zástupce žadatele.**

XI.

Je důležité si uvědomit, že musíte uvědoměným postupem ztížit správním orgánům možnost zamítnout vaši žádost „šmahem ruky“. Jsou to vždy složité individuální situace a správní orgány by k jejich posouzení měly pečlivě individuálně také přistoupit. To, že se jim do toho vůbec nebude chtít, to předpokládejte. Proto jim k „úniku“ pokud možno nedejte příležitost. **Dobře sepsaná žádost o uznání výjimky svědomí opravdu nemůže mít pár vět a jeden útlý odstavec věcné argumentační pasáže.** Jejím cílem je přesvědčit správní orgán, že si tuto výjimku opravdu můžete nárokovat. Práce kvapná vám zde bude opravdu málo platná. Stejně tak různé mustry, které by se mohly vytvářet a na internetu šířit, mohou být spíše na škodu věci (pokud nepůjde pouze o mustry formálního zpracování a osnovy žádosti). Této žádosti je opravdu potřeba věnovat péči a pozornost a zpracovat si ji individuálně právě pro sebe. Každý má své vlastní reálie, zkušenosti. Svědomí každého bylo určitě dotčeno za poněkud jiných okolností.

Ryze věcně zpracovaná žádost o uznání výjimky svědomí, pokud jsou na vaší straně opravdu objektivní důvody si tuto výjimku nárokovat, bude sama o sobě mít 1 - 1,5 strany formátu A4. A pokud dáte na judikatorní představy Ústavního soudu ČR a vše hezky rozvedete, dáte tomu emotivní náboj, zdůrazníte to, co patřičně zdůrazněno být má, ozřejmíte své prožitky a jejich důsledky na vaše svědomí i názory, rozepíšete, co si rozepsat zaslouží, případně i doložíte některá tvrzení věcnými důkazy, poté vytvoříte tak 3-4 stránkový dokument. K takovému se už opravdu nikdo nemůže rozumně a legitimně vyjádřit způsobem: „*Důvody uvedené v žádosti nejsou dostatečně naléhavé.*“

A já vám všem i rodičům, kterým s těmito žádostmi budou vaši metodici pomáhat, mohu pouze popřát, aby vše nakonec dopadlo podle práva.

MUDr. Jan Vavrečka, Ph.D.

Zpracováno pro metodické pracovníky a členy spolků:
Společnosti pacientů s následky po očkování, z.s.
Rozalio, z.s.

V případě potřeby konzultace jsme Vám k dispozici na e-mailech
pravo@poochkovani.cz a rozalio@rozalio.cz.